Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos Sprendimo, kuriuo dėl Ukrainoje atliekamo javų sėklinių pasėlių aprobavimo lygiavertiškumo ir dėl Ukrainoje užaugintos javų sėklos lygiavertiškumo iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2003/17/EB

(COM(2020) 137 final – 2020/0053 (COD))

(2020/C 429/35)

Vienintelis pranešėjas **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Konsultavimasis	Europos Sąjungos Taryba, 2020 4 17
	Europos Parlamentas, 2020 4 16
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 43 straipsnio 2 dalis
Atsakinga komisija	Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius
Priimta skyriuje	2020 6 29
Priimta plenarinėje sesijoje	2020 9 18
Plenarinės sesijos Nr.	554
Balsavimo rezultatai	213 / 1 / 4
(už / prieš / susilaikė)	

1. **Bendra informacija ir Komisijos pasiūlymas**

1.1 Tarybos sprendimu 2003/17/EB [1] pripažįstamas tam tikrų ES nepriklausančių šalių tam tikrų rūšių sėklos aprobavimo ir gamybos lygiavertiškumas [2].

1.2. Šiose nuostatose, kuriomis reglamentuojama tose šalyse surinkta ir patikrinta sėkla, numatytos garantijos dėl sėklos charakteristikų ir jų tikrinimo priemonių, kurių paskirtis – užtikrinti sėklos identifikavimą, ženklinimą ir kontrolę, yra tokios pačios kaip ir nuostatose, kurios taikomos Europos Sąjungoje surinktai ir patikrintai sėklai.

1.3. Ukraina nėra įtraukta į Sprendime 2003/17/EB nurodytą šių trečiųjų šalių sąrašą, todėl šiuo metu negalima į Europos Sąjungą importuoti šioje šalyje surinktos javų sėklos. Ukraina pateikė Komisijai prašymą įtraukti jos javų sėklą į Tarybos sprendimą 2003/17/EB kaip lygiavertę sėklą.

1.4. Gavusi šį prašymą, Komisija išnagrinėjo taikomus Ukrainos teisės aktus ir atliko Ukrainos javų sėklų aprobavimo ir sėklų sertifikavimo sistemos auditą. Padaryta išvada, kad jos taikomi reikalavimai ir sistema yra lygiaverčiai Sąjungos reikalavimams ir jais suteikiamos tokios pačios garantijos, kaip ir taikant Sąjungos sistemą.

1.5. Todėl Komisija siūlo sprendimu, kurį turi priimti Europos Parlamentas ir Taryba, pripažinti, kad Ukrainos sėkla yra lygiavertė Europos Sąjungoje surinktai, užaugintai ir patikrintai sėklai.

2. **Pastabos ir rekomendacijos**

2.1. EESRK susipažino su teigiamais auditų, kuriuos Komisija atliko Ukrainoje pagal Sprendimo 2003/17/EB II priede nustatytus reikalavimus siekiant pripažinti sertifikavimo teisės aktų reikalavimų ir oficialios kontrolės lygiavertiškumą, rezultatais. Tačiau EESRK pažymi, kad audito ataskaitoje nurodoma, jog tam tikri standartai nevisiškai atitinka Europos Sąjungos reikalavimus, visų pirma susijusius su sertifikuotos sorgų sėklos izoliavimo atstumu, kuris yra mažesnis, su

[1] OL L 8, 2003 1 14, p. 10.

[2] Pagal Tarybos direktyvas 66/401/EEB (OL 125, 1966 7 11, p. 2298), 66/402/EEB (OL 125, 1966 7 11, p. 2309), 2002/54/EB (OL L 193, 2002 7 20, p. 12) ir 2002/57/EB (OL L 193, 2002 7 20, p. 74).

hibridinių kukurūzų sėkloms auginti naudojamų tėvinių linijų veislės grynumu ir sertifikuotai kukurūzų sėklai naudojamų kitų rūšių sėklų skaičiumi.

2.2. EESRK, kaip ir savo ankstesnėse nuomonėse ([3]), pritaria nagrinėjamam pasiūlymui, tačiau siūlo jo taikymą nukelti iki tol, kol bus atlikta *ex post* kontrolė ir ES turės garantijas, kad audito ataskaitoje ištaisytos nustatytos ribos, kad gamybos standartai Ukrainoje nuo šiol griežtai atitinka Europos reikalavimus, kad tikrai nėra nesąžiningos konkurencijos ir nedaroma jokia žala aplinkai.

2.3. Komitetas pritaria, kad lygiavertiškumo pripažinimas gali būti naudingas Ukrainoje veiklą vykdančioms ES sėklų bendrovėms, potencialiems sėklos importuotojams iš šių šalių į ES ir ūkininkams, kurie nuo šiol turės galimybę gauti įvairesnių rūšių sėklos, tačiau mano, kad reikia sukurti veidrodinę importo kontrolės sistemą ir užtikrinti abipusę vartotojų apsaugą.

Konkurencijos kontrolė turėtų būti vykdoma abiem kryptimis, kad nebūtų iškreiptos prekybos sąlygos ES veikiančioms Europos bendrovėms.

2.4. Tačiau EESRK norėtų pabrėžti tam tikrus Ukrainos ir Europos Sąjungos sėklų auginimo metodų techninių aspektų skirtumus, visų pirma susijusius su augalų apsaugos produktais. Iš tiesų Ukrainos gamintojai gali įsigyti įvairesnių augalų apsaugos produktų nei Europos Sąjungos gamintojai ir naudoti tam tikras Europos Sąjungoje uždraustas molekules. Dėl šių skirtumų iškraipoma konkurencija ir į Europos Sąjungos teritoriją gali būti įvežami ES sveikatos ir aplinkos apsaugos standartų neatitinkantys produktai. Tarp ryškiausių skirtumų galima paminėti galimybę gauti piktožolių naikinimui naudojamų veikliųjų medžiagų, tokių kaip Atrazinas (ES uždraustas nuo 2003 m.) arba Acetochloras (ES uždrausta nuo 2012 m.). Daromas ne tik poveikis sveikatai: galimybė įsigyti šių plataus veikimo spektro, liekamojo pobūdžio, didelio techninio veiksmingumo naikinant piktžoles ir mažesnių sąnaudų medžiagų, suteikia Ukrainos gamintojams konkurencinį pranašumą. Kalbant apie apsaugą nuo kenkėjų, Ukrainos gamintojai vis dar gali naudoti neonikotinoidų šeimai priklausančias veikliąsias medžiagas, kurių dalis ES yra uždrausta, pavyzdžiui, klotianidinas, tiametoksamas arba artimiausiu metu tiaklopridas.

2.5. Pagal Europos žaliąjį kursą reikia saugoti ir stiprinti Europos Sąjungos gamtinį kapitalą ir apsaugoti piliečių sveikatą ir gerovę nuo aplinkos keliamų grėsmių; Ukraina taip pat privalo nebenaudoti ES teritorijoje draudžiamų cheminių medžiagų augindama sėklas. Ukraina turi laikytis tokį pačių reikalavimų kaip Sąjunga, įsipareigoti griežtai laikytis visų Paryžiaus susitarimo sąlygų ir leisti kasmet vertinti pasiektus susitarimus. Skirtumai neturi toliau išlikti ar dar labiau didėti. Priešingu atveju neturi būti leidžiama pateikti sėklas į ES rinką.

2.6. EESRK susipažino su Komisijos pozicija, kad atitinkamų produktų sertifikavimo procedūrų pripažinimas yra techninė priemonė. Tačiau, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į tai, kad ES rinkos atvėrimas trečiųjų šalių produktams turės ekonominio ir socialinio poveikio, Komitetas rekomenduoja Komisijai, prieš priimant bet kokį sprendimą, atlikti poveikio vertinimą ir įvertinti, ar ši priemonė nedarys poveikio Europos gamintojams (sėklas auginantiems ūkininkams ir sėklų bendrovėms), ypač labai mažoms ir mažosioms įmonėms.

2.7. Remiantis šiuo poveikio vertinimu ir atsižvelgiant į tai, kad dabartiniu laisvosios prekybos susitarimu su Ukraina neužtikrinama sąžininga prekyba taikant panašius mokesčių, socialinius ir aplinkos apsaugos standartus, pirmiausia būtina peržiūrėti LPS ir apskritai Europos prekybos politiką, kad būtų išvengta nesąžiningos konkurencijos. Birželio 16 d. komunikate Europos Komisija, beje, yra numačiusi atlikti tokią peržiūrą, išsamiai išnagrinėti ES prekybos politiką ir pradėti viešas konsultacijas.

2.8. Tai ypač svarbu Ukrainos ir ES kukurūzų sėklų sektoriuje, kuriame gamybos sąnaudos Ukrainoje išvežant iš gamyklos yra daug mažesnės (apskaičiuota, kad 2019 m. skirtumas palyginti su Prancūzijos gamybos sąnaudomis buvo 26 proc.). Šie sprendimai paskatintų susimąstyti apie kukurūzų sėklų dauginimo šakas Europoje.

([3]) OL C 74, 2005 3 23, p. 55; OL C 351, 2012 11 15, p. 92.

2.9. Atsižvelgiant į COVID-19 krizės metu įgytą patirtį, priklausomybė nuo trečiųjų šalių strateginiame apsirūpinimo maistu savarankiškumo sektoriuje negali būti priimtina, todėl šis klausimas turi būti sprendžiamas ankstyvuoju etapu.

2020 m. rugsėjo 18 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas
Luca JAHIER